

lipu tenpo

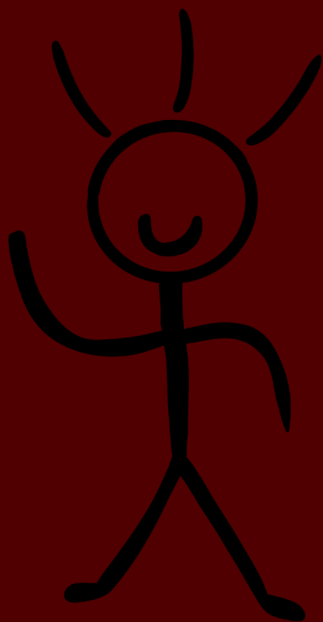
jan Sameno

ona li pana e toki Epelanto
tawa kulupu ni jan ale

nanpa moli

o kama pona
lon lipu tenpo!
tenpo ni la sina
ken kama sona
e pilin moli e
monsuta mute.
monsuta li ike
tawa sina la o
lukin e toki ante
e ma Sinkapo.
kin la mi pilin
pona tan ni:
jan Nowa li
pana e sona pi
toki pona tawa
jan lili. o musi!

-jan Sonatan

jo

- 2 **kulupu**
jan lili pi toki pona
uta monsuta
- 3 pilin mi tan "lipu pi nasin sona"
toki ante
- 4 ma Nota-Molene (Neutral-Moresnet)
toki Pantunija (Pandunia)
- 6 **sona**
o kalama - ilo kalama pi linja tu tu
tan seme la jan Kulisito li moli?
tenpo suno monsuta
- 7 tenpo Kalan Kaja
- 8 **toki musi**
lipu tan jan Sekupija
- 10 **ma**
tawa pi poki monsi pi ma Asija
nanpa tu. ma Sinkapo
- 11 **toki**
ale tenpo
- 12 pimeja
- 13 **musi**
toki nasa
mi ken
kijetesantakalu o!
- 14 **jan pali**

jan lili pi toki pona

tan jan Nowa

jan ale li sona e ni: jan Tewi li pana e toki pona tawa jan lili ona. jan lili ni li jan wan pi toki pona. taso la jan lili ale li ken kama sona e toki pona.

tomo kulupu pi ma tomo mi la mi pali tan mani. ni la mi lukin e jan lili lon tenpo pi tomo sona ona pini. ni la mi toki tawa jan lili pi nimi "jan Ma". mi tu li toki e musi Pokemon [Pokémon] e sitelen kule e ... toki pona. mi pana e sona pi toki pona tawa ona.

open la mi toki e nanpa tawa ona. ona li ken toki e nanpa wan tawa nanpa luka luka tu tu. mi kute e ni: ona li toki tawa mama ona e ni: "mi jo e sike suno luka tu a!" mama ona li sona ala e ni li toki e ni: "seme?".

tenpo ante la mi toki e nimi "ma" tawa ona. mi toki e pilin pi nimi ni. ona li toki e ni: "ala, mi ma". mi toki e ni: "sina jan Ma. nimi "ma" li ken jo e pilin tu. pilin nanpa wan li ma. pilin nanpa tu li jan Ma li sina."

tenpo awen la jan Ma li kama sona e toki pona mute. ona li musi e ilo pi nimi "toki utala". ona li sona e nimi mute pi toki pona li kama sona e nimi ale. ona li kama sona e sitelen pona kin. tenpo ale la ona li wile lukin e nimi kepeken sitelen pona. mi sitelen e ni tan ona. ona li sitelen e sitelen sama mi. toki pona li pona tawa ona!

jan Ma li jo e sona mute li kama sona e toki pona. ona li jan pi lili mute! mi pilin pona tawa tenpo kama pi pana sona.

uta monsuta¹

tan jan Ke Tami

pini pi tenpo mun ni la jan mute li len e sijelo ona kepeken len nasa. jan li wile lukin e ijo ni: sitelen en toki en kalama en musi ante li pana e pilin wawa e pilin nasa e pilin ike. pilin ni ale li pona tawa jan ni lon tenpo ni. ni li tenpo "monsuta". sina wile ala wile pilin nasa sama ni? a, mi sona e lipu pona tawa ni. nimi lipu li "uta monsuta". ona li ken pana a e pilin nasa.

1 "monsuta" li ijo ni: ona li pana e pilin ike tan ni: ona li wile pakala e sina.

sitelen tan soweli Kisa

toki tu tu wan li lon lipu. sitelen li lon. pilin li lon. ona ale li toki e ike. ike toki ni li pona tawa mi la, mi lukin e ale ni lon tenpo pimeja taso. ni la pilin nasa mi li pilin wawa. pona la kalama ala li lon tomo mi la mi pilin ike mute ala.

toki la, sina ken lon lupa kiwen tawa anpa ma. toki la, sina ken weka e ijo ike. toki la, sina ken awen lon insa pi tomo sina - taso seme ante li lon? toki la, ki-jetesantakalu² li utala e ike. toki la, sina 2 kijetesantakalu li soweli. sinpin ona li pimeja. linja li lon monsi pi monsi ona li pimeja li walo.

pilin mi tan "lipu pi nasin sona" *tan jan Telakoman*

toki pona la nimi "pona" li pana e kon tu. kon nanpa wan li pilin pona. kon nanpa tu li ni: ijo li jo ala e ijo lili mute lon insa ona li nasa ala e lawa jan la ijo ni li pona. ala la ijo ni li ike.

ni la jan mute pi toki pona li pilin e ni: o toki ala e sona ike nasa kepeken toki pona. tenpo mute la mi pilin sama jan mute ni. tenpo mute la mi wile weka tan sona nasa ale. taso tenpo sama la mi lukin e ni: toki pona li ken ilo pi kama pona tawa sona ike nasa. mi pona e sona ike nasa kepeken toki pona la mi kama sona e ijo sin, mi pilin pona, mi musi.

ni la mi pilin pona tan ni: mi lukin e lipu sin pi pona sona lon toki pona. ni li lipu pi nasin sona (lipupinasinsona.wordpress.com). jan Penanto li pali e lipu ni.

lipu pi nasin sona la jan Penanto li pana e sona wawa sama ni: seme li lon insa pi ko lete suwi? jan li ken awen lon sike suno pi nanpa seme? kon sewi li ante e kon ma lon nasin seme? tawa wile sona ale la jan Penanto li pana e lipu lili sin.

lipu lili ale la jan Penanto li kepeken nasin ni: noka la ona li pana e toki pi pana sona lon toki Inli. ona li ante toki e toki ni tan toki Inli tawa toki pona li pana e toki pi toki pona lon lawa pi lipu lili. toki pi toki pona la ona li

ken kama sona e nimi "monsuta" e kon ona a. toki li wawa.

jan Kalin li kama e kulupu pali. jan kulupu pali li pali e toki. ona li pana e pilin ike tan toki ona la ona li pona. li musi wawa, li jan pi toki pona wawa. sina wile ala wile e pilin nasa ike? sina wile la, o lukin e ona a! sina sona ala la o lukin e lipu pini ona - nimi ona li "sona pi ike ken"; ona li toki e ike pi toki ale li ken pana e sona tawa wile lukin sina. sina wile ala la, o toki e ni tawa jan pi toki pona: "uta monsuta li lon. ona li ken pona tawa pilin sina tan ni: ona li ike tawa pilin mi."

o lukin e ona lon ni: <https://utamonsuta.itch.io/uta-monsuta>

kepeken nimi suli. pini pi toki pi toki pona la ona li pana e kon pi nimi suli ale lon toki Inli.

kepeken nasin ni la jan Penanto li pona e sona. mi lukin e toki lon toki Inli la mi pilin e ni: toki Inli la jan pi nasin sona li kepeken nimi suli mute a! tan ni la jan li ken pilin e ni: "nimi suli li nasa e mi. mi sona ala e kon pi nimi suli. mi sona ala e ni la mi ken ala kama sona e sona suli." taso nimi suli mute li wile ala. nimi suli pi mute lili li wile tawa pana sona. jan Penanto li kepeken ala nimi suli pi wile ala lon toki pona. jan li lukin e ni la jan li ken pilin e ni: "nimi suli li ken nasa, taso sona suli li nasa ala. mi ken kama sona e sona suli!"

jan Penanto li weka ala e nimi suli ale. noka pi toki pi toki pona la ona li pana e kon pi nimi suli lon toki Inli. jan li lukin ala e ni la jan li ken ala sona e kon pi nimi suli ni lon toki pona. ken la ni li wile, taso ni li pana e pilin pi ike lili tawa mi. mi wile e ni: mi lukin taso e toki pi toki pona la mi sona e kon.

taso ni li suli ala tan ni: jan Penanto li kepeken ala nimi suli mute. nanpa wan la mi ken lukin e kon pi nimi suli lon toki Inli. ni la mi sona pona e kon pi toki pi toki pona.

pona tawa sina, jan Penanto o! jan li lukin e lipu sina la jan li lukin e ni: toki pona li ilo wawa pi pona sona. mi kama sona e ijo mute tan sina.

ma Nota-Molene (Neutral-Moresnet)

tan jan Alonola

tenpo pini la, ma Nota-Molene li lon. lawa pi ma tomo Win (Wien, Vienna) li toki e ni: ma seme li jo e ma seme. taso, lawa ni li nasa. ma Pojesen (Preußen, Prussia) li toki e ni: ma Nota-Molene li ma mi. taso, ma Netelan li toki e ni: ma Nota-Molene li ma mi!

jan lawa li utala. ona li wile e ma Nota-Molene. pini la, ona li toki e ni: ma Nota-Molene li ma pi mi tu! nimi "Nota" li sama pi nimi "insa" tan ni: ma ni li insa pi ma Pojesen pi ma Netelan. tenpo sike pi lawa pi ma tomo Win (1815) la, jan pi mute lili (256) li lon ma Nota-Molene. taso, tenpo sike kama mute (~1837) la, jan mute li lon. tenpo sike kama mute (1858) la, jan mute pi nanpa ni li lon: "2575". jan mije mute li tawa ma Nota-Molene tan ni: ona li wile ala utala. tenpo open pi utala suli nanpa wan la, jan mute pi nanpa ni li lon: "4668".

mi toki e ni tan seme? a! ijo suli li lon ma Nota-Molene tawa toki Epelanto. kulupu Epelanto li lon ma Nota Molene lon tenpo sike ni: ma Losi en ma Juke en ma Kanse li wan e wawa pi ona ale (1907).

ona li wile e ni: ma Nota-Molene li ma Epelanto, li jo e nimi Amikejo. toki Epelanto la, nimi Amikejo li jo e kon ni: ma pi jan pona.

jan sona Kutawe Ko (Gustave Roy) en jan lawa Wilen Moli (Wilhelm Molly) li jan suli pi kulupu Epelanto ni. tenpo sike kama (1908) la, kulupu Epelanto pi ma ale li ante e ma tomo lawa ona: ma tomo Sene li ma tomo lawa ala. ma tomo Molene li ma tomo lawa. kin la, jan pana pi telo nasa li pali e sitelen kepeken toki Epelanto a.

taso, pini la, utala suli nanpa wan li lon. ma Nota-Molene li lon ala. tenpo ni la, ma Nota-Molene li lon ma Pesije.

toki Pantunija (Pandunia)

tan jan Alonola

toki Pantunija li toki pi ma ale. jan li pali e toki Pantunija sama toki pona. toki pona la, toki Pantunija li jo e ijo mute sama.

tenpo pini pi toki Pantunija

tenpo sike mute pini la (2000), jan Lito Kusala (Risto Kupsala) li kama sona e sona pi toki sin. toki sin ni li toki Epelanto, li toki Ito, li toki Olapi, li toki In-

telinwa. ona li wile pali e toki sin, e toki pi ma Elopa tan ni: jan Lito Kusala li tan ma Sumi.

ni la, tenpo sike kama (2003-2005) la, jan Lito li pali e toki Lone. nimi ona li tan ma mute, li tan ma Elopa taso ala. jan Lito li wile e ni: nimi ona li tan ma ale, li pona tawa pilin pi jan ale. jan Lito en jan Poken Jale (Florent Garet) tan ma Kanse en jan Jen Wilkinson (Jens Wilkinson) tan ma Mewika li pali e toki sin: toki Kaja (Gaia). taso, ona tu wan li pini ala e toki Kaja. tenpo sike wan la, jan Lito en jan Jen li pali e toki Pankaja

(Pangaja). taso, ona li pini ala kin e toki ni.

open pi toki Pantunija

tenpo sike nanpa luka wan pi toki pona (2007) la, jan Lito li pali e toki Pantunija. ona li pana e ona tawa kulupu pi ilo sona. tenpo sike kama la, kulupu li lon. ona li jo e kulupu pi toki Pantunija lon lipu Pepu (Facebook).

tenpo sike nanpa tu pi lipu pu la (2016), kulupu pi toki Pantunija li kama suli. ona li pali e kulupu lon ilo Telekan (Telegram). tenpo sike kama (2017) la, toki Pantunija li lon lipu tenpo Intelinkusika Tatunsi (Interlinguistica Tartuensis) li lon lipu Kesiteja Kelija (Keksittyjä kiel-iä). kin la, kulupu pi toki Pantunija li lon lipu Wesi (Reddit).

jan li pali e len ni lon tenpo sike nanpa tu tu pi lipu pu (2018):

tenpo sike kama (2019) la, jan li pana e toki Pantunija nanpa wan. taso, ona li pona ala tawa jan pali ona.

tenpo sike ni en tenpo sike pini la, ante mute li lon. jan pali li ante e kalama ona lon tenpo sike pini. tenpo sike ni la, ona li ante e ni: toki Pantunija o jo ala e nimi pi pini ante. toki Pantunija li sama pi toki pona. toki Pantunija en toki pona la, sina ken ala ante e nimi. toki Inli la, sina ken ante e nimi, o lukin: mi lon - I *am*. sina lon - You *are*.

tenpo mun pini la, toki Pantunija nanpa

tu li lon. jan pali li pilin pona tan ona. mi toki e ni: o kama sona e ona!

kon pi toki Pantunija

toki Pantunija o pona tawa jan ale. ni la, ona li jo e kon ni:

jan ale li ken kama sona e ona lon tenpo sama.

jan ale li pilin sama tawa toki Pantunija tan ni: ona li jo e ijo tan toki pi jan ale.

jan ale li pilin e ni: toki ni li pona. kama sona ona li kepeken e wawa lili.

jan ale li pilin e ni: toki ni li pona tan ni: toki Pantunija li kepeken lawa pona.

jan ale li ken pona ilo e toki Pantunija.

jan ale li pilin e ni: toki ona en kulupu ona li pana e ijo tawa toki Pantunija.

o kama sona e toki Pantunija

a! sina wile kama sona e toki Pantunija anu seme? pona! o lukin:

sina wile toki e ni: toki! sina ken toki e ni: “salam!” sina wile toki e ni: (o) lape pona! sina ken toki e ni: “salam sona!” sina ken ala ken lukin e ijo? nimi “salam” li sama nimi “toki!”. kin la, nimi “sona” li sama nimi lape.

nimi pi mute lili pi toki Pantunija li sama toki pona. taso, nimi “mi” li sama! “mi” li mi. kin la, nimi “ni” li sama! musi! taso, o awen! nimi ante li lon sinpin nimi. toki Pantunija la, sina toki ala e ni: jan ni. sina toki e ni: ni jan.

pona! taso, seme li “pona” kepeken toki Pantunija? pona li ni: „bon“ sina o kama sona e ni: nimi pona en nimi Pon (bon) li jo e mama mama sama: nimi Pona (bona) tan toki Lasina anu toki Loma ante.

mi o pini. taso, mi wile toki e ni kepeken toki Pantunija: (o) tawa pona!

mi toki e ni: salam safar!

o kalama – ilo kalama pi linja tu tu

tan jan Alonola

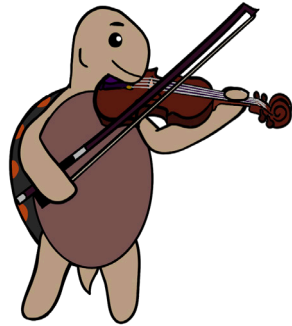
ilo kalama mute li lon. sina ken pana e kalama kepeken nasin ni: sina ken selo wawa e ilo kalama, sina ken selo e linja pi ilo kalama kepeken ilo selo, sina ken selo e linja kepeken luka sina, sina ken pali kin e ijo ante!

tenpo mute la, mi kalama kepeken ilo kalama pi linja tu tu. sina wile kalama kepeken ilo kalama ni la, sina o kepeken e palisa pi linja soweli.

ilo kalama pi linja tu tu li jo e kipisi tu: poki kalama en palisa pi linja soweli. palisa pi linja soweli li jo e palisa pi kasi kiwen, e linja soweli mute. linja ni li selo e linja pi poki kalama. poki kalama li kasi kiwen. ona li jo e poki wan, e palisa. pini palisa la, sike li lon. nimi pi sike ni li pipi poki (toki Inli: snail). sike ni la, linja tu tu li open. pini ona li lon anpa pi poki kalama. palisa li selo e linja wan anu linja tu (anu linja mute) la, kalama li lon. kalama sewi en kalama anpa li lon. linja

pi poka open li pali e kalama anpa mute. linja pi poka pini li pali e kalama sewi.

sina wile ilo e ilo kalama pi linja tu tu la, o pali e ni: tenpo mute la, sina o kama sona e nasin kalama. tenpo sike luka luka la, mi kalama. taso, kalama li pona ale ala. sina o jo e tenpo mute, e wawa mute. o kama jo e ilo kalama, o tawa jan pi pana sona pi sona kalama. pini la, o musi, o kalama!

tan seme la jan Kulisito li moli?

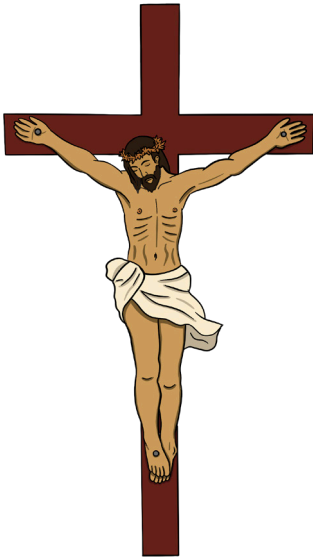
tan jan Sose L-S

lon ma ale la, jan mute li sona e lipu pi jan Jesu Kulisito. nimi ona li jo e kon pi “jan Jesu li jo e telo sijelo sewi”. jan pi nasin ona li jo e pilin ante mute: kulupu Katoliko (Catholic) en kulupu Lutelan (Lutheran) en kulupu Anlika (Anglican) en kulupu mute ante la, jan ale li pilin ante! taso, jan ni ale li pilin e ni: moli pi jan Kulisito lon palisa suli li suli mute. lipu ni la, mi wile pana e sona pi pilin mute ni tawa sina.

jan pi kulupu Katoliko li toki e ni: jan Jesu li moli lon palisa suli la, nimi “jan Jesu pi ma Nasalenu, lawa pi kulupu Jesusin (יהוה ר'למ; Rēx lūdaēōrum; ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων)” li lon sewi pi lawa ona. ni li tan lipu pi jan Son (John). jan Katoliko li pilin e ni: jan Jesu li moli tawa mi mute: ona li pana pi suli mute mute e lon sewi. tan ni la, kon sewi li pakala e apeja (pali ike) jan. tenpo ni la, sitelen lili pi jan Jesu lon palisa li len e jan mute pi kulupu Katoliko, anu jan ni li jo e sitelen ni lon tomo ona.

tenpo pini la, kulupu Nosika (Γνωστικός, Gnōstikós) li lon. ona li pilin e ni: kon

sewi pali pi ma ni li ike mute. ona li pilin e ni: akesi lon ma kasi Eten (Garden of Eden) li sewi Kulisito! jan Nosika li pilin e ni: jan Jesu li sama ala pi sewi Kulisi-

to. lon tempo pi kama anpa telo la, sewi Kulisito li kama lon jan Jesu. lon palisa suli la, kulupu Nosika li pilin e ni: sewi Kulisito li weka tan jan Jesu, anu ona li pilin e ni: jan Jesu li moli ala. jan pi nampa sona ala li pilin e ni: jan Simon li moli lon palisa suli.

jan pi kulupu Ototoko (Eastern Orthodox) li pilin e ni: sewi li pana e jan Jesu tawa mi mute. jan Jesu li utala e jan Satan, li utala e moli. lon palisa la, jan Jesu li pini e utala ni, li anpa e jan Satan, li anpa e moli. tan ni la, jan mute pi kulupu Ototoko li toki e ni: jan li ken kin kama utala e ike, li anpa e jan Satan e moli.

jan pi kulupu Silami (Islam) li pilin e ni: jan Jesu li sewi Ila (الله) ala. taso, ona li jan toki li pana e lipu tan sewi tawa kulupu jan. jan Jesu li moli ala lon palisa suli, taso ona li sewi tawa ma sewi. jan Silami li pilin e ni: lipu Pepu (Bible) li kama pakala. lipu Kulan (Qur'an) li toki ante. tan tu ni la, ona li weka e pilin pi jan Jesu lon palisa.

tempo suno monsuta¹ tan jan Alonola

tempo sike ale la, jan li wile pilin monsuta. tempo suno wan la, jan li jo e len monsuta. ni li lon tempo suno monsuta.¹

tan pi tempo suno monsuta li ni: tempo pini mute la, ma Alan la, jan li pali e tempo suno monsuta tan ni: tempo seli li pini. tempo seli li pini la, sowel li tawa tomo tan ma. sama ni la, jan moli li tawa tomo tan ma moli. ni la, jan li pali e seli suli, li jo e len monsuta tan ni: ona li wile weka e jan moli ike. taso, jan sona li pilin e pilin mute. jan sona mute li toki e ni:

¹ monsuta li pilin ike tan ni: sina pilin e ni: ijo ike li wile pakala e sina.

tenpo suno monsuta li tan tenpo Sow-en (Samhain).

taso, tenpo pini pi mute ala la, ma Alan li jo e nasin sewi Kolisu. ona li pali ala e tenpo Saman. ona li pali e tenpo pi jan sewi moli lon tenpo suno kama pi tenpo suno monsuta. taso, tenpo sin la, tenpo suno monsuta li lon tan ni: tenpo suno kama tu li tenpo pi jan sewi moli, li tenpo pi jan moli. ona tu li tenpo moli. kon moli li kon monsuta. ni la, tenpo sin la, tenpo suno monsuta li lon ma Alan. tenpo kama lili la, tenpo suno monsuta li tawa ma Pitan (Britain).

jan Alan mute li tawa ma Mewika. ona li pali e tenpo suno monsuta lon ma Mewika. jan ante mute li pilin pona tan tenpo suno monsuta. ona li pali kin e ona. tenpo kama sin la, jan pi ma ante li pali e tenpo suno monsuta. nimi ona li tenpo suno Elowin (Halloween). jan lon ma Elopa, lon ma Amelika, lon ma Asija, lon ma Setapika, lon ma Mosanpi, lon ma Sinpawuwe li musi tan tenpo suno Elowin.

tenpo Kalan Kaja

tan jan Sose L-S

tenpo Kalan Kaja (Calan Gaeaf) li tenpo musi lon ma Kunli (Cymru, Wales). tenpo pini la, jan li toki e ni: tenpo Kalan Kaja li suno open pi tenpo lete. tenpo pimeja Kalan Kaja (Nos Caelan Gaeaf) la, kon moli en soweli nasa li kama lon ma jan. tenpo Kalan Kaja li lon monsi pi tenpo pimeja Kalan Kaja. jan li pilin e ni: ma anpa (Annwn) li kama lon poka pi ma jan.

seme li tenpo suno monsuta? jan li pali e ijo mute lon tenpo suno monsuta.

jan li jo e len monsuta. len ni o weka e ijo ike, e jan moli ike. jan lili li tawa tomo mute, li kama jo e suwi! jan li pali e ijo monsuta, li pali kin e ijo ike. jan li pana ala e suwi la, ken la, jan li pali e ijo ike lili musi tawa ona.

kin la, jan li ante e tomo ona. jan mute li pali e kili suli suno, li supa e ona lon sinpin tomo. tan li seme? jan Jako (Jack Oldfield) li poki e jan sewi moli. jan Jako li toki e ni tawa jan sewi moli: sina o weka tan mi lon tenpo ale! ni li lon. tenpo kama la, jan Jako o moli. jan Jako li ken ala tawa ma moli pona. taso, ona kin li ken ala tawa ma moli ike (pi jan sewi moli). ni la, ona li jan moli lon ma ni. taso, jan sewi moli li pana e kili seli tawa ona tan ni: tenpo pimeja li pimeja mute! ni la, jan mute li pali e kili seli monsuta. kili ni li weka e jan moli ike a!

nasin majuna¹ mute li lon poka tenpo ni. ken la, kulupu li tawa musi lon sike pi seli suli (Coelcerth). ona li sitelen e nimi ona lon kiwen li pana e kiwen ni lon seli. seli li kama lili la, jan ale li tawa wawa tawa tomo ona. ona li pilin e ni: ona li awen lon la, ona li lukin e kon pi ken ike. ken ike ni li wile moku e kon jan. ken ike ni li mani meli pi linja monsi ala (Yr Hwch Ddu Gwta), anu ona li meli walo (Y Ladi Wen) pi lawa ala. kama suno la, jan li oko e kiwen ona. kiwen li lon ala la, jan pi kiwen ni li moli lon sike. jan lili

1 ijo "majuna" li ijo pi tenpo mute

li toki e ni:

Adref, adref, am y cyntaf',
Hwch ddu gwta a gipio'r obla'.

tomo, tomo, kepeken tenpo lili,
mani meli pi linja monsi ala li
moku e jan pini

kulupu ma li pali ni kin: tenpo tu wan la,
jan li sike e ma pi jan moli. pali ni la, jan
li ken oko e ijo pi ma ni ala. ante la, jan
li pini sike la, ona li oko e insa pi tomo
sewi kepeken lupa pi pali open, li tawa
oko e jan. jan ni li kama moli lon sike

kama.

mije li kama jo e len majuna e len sinpin
e len meli. ni tawa lukin sama jan wawa
(Gwrachod). ona li pali e kalama suli
tawa ni: ona li kama jo e kili suwi. jan li
pilin e ni: pali ni la, kon ike li weka tan
ma. meli walo li jo e pilin tu wan: ken la,
ona li awen pona e ma moli e nasin sike.
taso, jan ante li toki e ni: ona li apeja² li
moli e jan tawa. pimeja Kalan Kaja la,
jan li wile sona e tenpo kama. meli pi
olin ala li pana e selo kili tawa ma. ona li
pana e sitelen open pi olin ona.

2

apeja li pali ike

toki musi

lipu tan jan Sekupija

tan jan Sose L-S

toki ante pi pali tan jan Sekupija
lon ma pi toki Inli la, jan Wilijan Sekupija
(William Shakespeare) li pana e ijo mute.
ona li pana e lipu suli, e lipu pi nimi jasima
(ona li nimi pi sinpin ante), e nimi sin. tenpo
ale la ona li ante e toki Inli. jan mute li ante
e pali ona tawa toki mute pi ken nanpa ala,
taso ni li tawa toki pona ala. toki Sekupija li
ken ike kin la, jan mute sin li ken ala sona e
nimi majuna (sin ala) ona. jan wan li toki e ni
tawa mi: sitelen pi toki ante Sekupija sina la
mi ken kama sona e lipu ona. mi wile mute e
ni: mi ken pana e sona ni tawa jan ante kin.

lipu lili nanpa 18 (sonnet 18)

jan toki li toki e olin ona, li sama olin ona
tawa ma kasi. taso, jan li toki lili e olin ona
la, jan li toki suli e ma kasi. (toki ante ni li jo e
nasin pi kalama pona)
mi toki ala toki e ni la
sina sama tenpo suno pona?:
kon li utala e kasi lili,
tenpo lili la ona li pini:
ken la seli li moli e ijo,
sinpin ona li kama pimeja;
ijo lili ni ale li pini,

mama ma mi li moli e ona:
taso, sun' sina pimej'ala,
sina pini ala jo e pona;
sina anpa ala tan moli
sina kama suli lon sitelen:
a jan li ken kon, li ken lukin la
ni li awen la, sina awen lon.

toki pi jan wan tan jan Anle

[LIPU ANPA LI JO E TOKI TAWA MOLU PI
ONA SAMA]

P 6 8 X 8

jan Anle (Hamlet) li toki tawa jan pona moli ona. ona li pilin e ni: ona li moli e ona sama, li pilin e kon lon. (toki ante ni li jo ala e nasin pi kalama pona)

lon anu lon ala, ni li wile sona:
lon lawa la ona li pona ala pona tawa pilin e palisa utala tan ken pi sona ala.
anu, lon ante telo suli pi ken ike,
lon ante e ike ni la: tawa moli, tawa lape;
moli li lape taso; kon pi nimi ni “lape” la, ona li toki e mi mute, li pini e ni:
ona li pini ala pini e pilin ike, e ijo sin ike mute
pi sijelo ale li kama tawa? ona li pini tawa wile mute. moli. lape.
lape li ken pi sitelen lape; lon, ni li ijo awen.
lon lape moli ni, sitelen seme li kama?
tenpo pi mi weka tan lon la,
ni o awen e mi. ni li pana e
lon pi tenpo suli tawa ijo ike.

toki

“jan Lomijo en jan Sulijeto” li lipu pi nimi suli. ona li toki e olin pi ante lawa, li pali e pilin suli pi kon olin lon kulupu mi mute. jan Lo-

mijo li tan kulupu Kapule. jan Sulijeto li tan kulupu Montaku. taso, ona tu li jan olin. jan Sulijeto li wile e ni: jan Lomijo li weka tan kulupu ona tawa lon poka jan Sulijeto. (toki ante ni li jo e nasin pi kalama pona)

olin o, sina jan Lomijo tan sem’?
o ante mam’, o weka e nimi.
sina wile ala e ni la, o toki e olin sina: “mi weka e nimi.”
kulupu taso li ante mi la:
sina sina, jan Montaku al’.
“Montaku” li seme? lon loka* al’,
lon linja ala kin, lon sinpin al’,
lon sijelo ale ala. o nimi’ ante.
nimi li kon seme? kasi kuli kepeken nimi ale li suwi:
ni la, jan Lomijo pi nimi ni al’,
li awen jo e pona suli on’
jan Lomijo o weka e nim’ sina.
lon lupa tan weka e nimi, o pana e mi.

*loka - luka + noka

ma

**tawa pi poki monsi pi ma
Asija
nanpa tu. ma Sinkapo**
tan jan Polo

ma Sinkapo (Singapore) li ma lili mute li ma tomo kin. ma Sinkapo li lon ma insa pi telo suli. ma Malasija en ma In-tonesija la ma Sinkapo li lon insa. jan li ken lukin pona e ma Sinkapo tan ma tomo Jopalu (Johor Baru) pi ma seli pi ma Malasija. lon la ma Sinkapo li ante mute ala tan ma Malasija. ma Malasija en ma Sinkapo la jan Male (Malay), jan Sonko en jan Palata li lon. taso ma Malasija la kulupu jan suli nanpa wan li jan Male. ma Sinkapo la kulupu jan suli nanpa wan li jan Sonko. jan Male

en jan Palata li kulupu lili, taso toki ona li lawa lon ma Sinkapo. lon la ma Sinkapo li jo e toki lawa tu tu ni: toki Inli, toki Sonko (toki Mantalin [Mandarin]), toki Tami (Tamil), toki Male. sitelen ale pi ma Sinkapo (tomo esun, nasin, tomo lawa en ante) li jo e toki tu tu ni.

ma Sinkapo li ma pi seli mute, taso ona li pona mute tawa mi tan ni: telo suli li lon, moku pona li lon, tomo pona pi ten-

po pini mute li lon. kin la ale li pali pona. tomo pi nasin sewi mute kin li lon. tomo pi nasin sewi Silami "Sulitan" pi kipisi¹ Alapi en tomo pi nasin sewi Puta "kiwen walo pi jan Puta" pi kipisi Sonko li pona nanpa wan tawa mi. tomo pi nasin sewi Puta ni li jo e tomo awen lili pi ijo pi tenpo pini e tomo lipu pi nasin sewi Puta kin. ma Sinkapo la tomo sin musi kin li lon. pana lukin la tomo palisa "Malinapesan" (Marina Bay Sands) li pona mute tawa mi. ona li tomo palisa tu wan lon poka pi telo suli. taso ona li jo e supa suli lon lawa ona. supa ni li wan e tomo

1 "kipisi" li ijo lili pi ijo suli

palisa tu wan li jo e poki telo pi tawa telo e ma lukin pi ma weka. ma Sinkapo la tomo awen suli pi ijo pi tenpo pini kin li lon. ona li jo e ijo pona mute tan ma Asija ale. ma Sinkapo li wan e ijo ante mute e nasin kulupu mute. ma ni li jo e mani mute kin e tomo sona suli nanpa wan pi ma Asija.

tenpo mute la mi tawa ma Sinkapo. tan ma tomo Kuwala Lunpu la mi ken tawa kepeken tomo tawa kulupu anu tomo tawa kon. taso awen pi ma Sinkapo li wile e mani mute sama ma Elopa. mi ken awen lon tomo pi jan tawa pi ma Sinkapo lon tenpo suno wan, la mi ken awen lon tomo pi jan tawa pi ma Mala-sija lon tenpo suno tu tu anu tu tu wan kepeken mani sama a! taso ma Sinkapo li ma pi pona mute tawa mi a.

toki

ale tenpo

tan jan Ke Tami

ale tenpo li tenpo suli a. jan li ken ala ken sona e ona? o kute e toki ni:

toki la, nena kiwen pi suli mute li lon. kiwen ona li kiwen wawa. waso li kama, li pona e uta ona kepeken kiwen nena. tan ni la, kiwen lili lili lili li kama weka lili. waso li tawa weka, li mama e waso lili, li moli lon tenpo. waso lili li kama suli. tenpo sike mute li kama la, waso li kama lon nena kiwen, li pali sama mama ona. ni ale li sike lon tenpo, li kama, li kama, li kama, li lili pi mute ala e kiwen, li lili e kiwen, li lili e kiwen. tenpo waso mute li kama mute suli sama mute pi mun ale lon sewi pimeja, li kama mute suli suli kin a. tenpo la, nena kiwen li ala tan ni.

ni ale li ale tenpo anu seme? ala a! ni li tenpo pi nena wan taso. o kute e ni: soweli lili la, nena li pona. waso li weka e nena la, ni li ike tawa soweli. ni la, ona li pali sin e nena. taso ona li wawa ala. ona li tawa e kiwen pi lili mute la, ona li wile e tenpo wan pi nena wan. nena li wile e kiwen lili pi mute pi mun ale. soweli li pali, li pali, li pali, li suli lili e nena, li suli e nena. nena li suli sama tenpo pini la, ni li ale tenpo anu seme? ala a! ni li tenpo pi pali nena taso. o kute e ni:

nena li ike tawa akesi. soweli lili li pali e

nena la, akesi li wile weka e nena. taso ona li lili, li ken ala pali e ni. ni la, akesi li wile tawa waso, li wile toki e ni: "o pona e uta sina kepeken kiwen nena. o lili e nena." taso lete la, akesi li ken ala tawa kepeken wawa. lete mute li lon la, akesi li tawa e noka wan ona kepeken tenpo wan pi pali nena. akesi li tawa waso la, ni li wile e tawa noka pi mute pi mun ale. akesi li tawa, li tawa, li tawa. akesi li pini e tawa, li lon waso la, ni li ale ten-

po? ala a! ni li tenpo pi tawa akesi taso. ale tenpo la, tenpo pi tawa akesi li lili mute a, li lili sama tenpo ala a.

jan li ken ala ken sona e ale tenpo? ala. waso en soweli en akesi li pali, li sike tenpo, li kama e waso e soweli e akesi.

pimeja

tan jan Alonola

uno li lon ala. sina lon ma. sina ken ala lukin. sina pilin e ma. ma li telo.

tenpo pini la, sina pali ala pali e ijo seme? sina jan pona anu jan ike? sina pona ala pona tawa jan ante? o pilin!

sina pona ala pona?

sina sona e ma ni. ma ni li lon poka pi tomo sina. taso, sina ken ala lukin e tomo sina. tomo sina li lon ala. sina ken ala tawa ona. sina ken ala tawa. o tawa ala.

sina kute e seme? sina kute e ijo. sina sona ala e ijo ni. sina pilin e ni: ijo ni li suli.

sina wile tawa. sina wile weka tan ma ni. sina wile lon tomo sina. sina ken ala. o ala. o lon.

sina lukin e pimeja. pimeja li suli. pimeja li ale. pimeja li lon, taso ala li lon. ala li lon? ala. ale li ken lon. ijo li lon. ijo seme? ijo ike? ijo pona?

ijo li tawa sina. sina sona ala e ni: ijo li suli anu lili. sina pilin e ni: ijo li suli.

sina pilin e ijo. ijo li jo e linja mute. a! ijo li pakala e sina kepeken uta ona. luka sina li pakala! a! sina wile tawa. sina ken ala tawa.

ijo li tawa, li tawa kepeken wawa mute. ijo li ijo ala, li soweli tan ni: ona li jo e linja, e uta, e kiwen uta suli. soweli ni li ike, li ike tawa sina. ona li lon poka sina. ona li kalama. kalama ni li ike tawa kute sina. sina wile moli, li moli e ona.

ona li toki: "sina jan ike! sina pali e ijo ike! sina o moli!" ona li toki ala e toki pona. ona toki e toki ante, taso sina sona e kon pi toki ona. a! ona li pakala e sina, li pakala e luka sina, e sinpin sina, e lawa sina. sina pilin pakala! sina kalama: "o weka! o weka! o weka a a a!"

suno li lon ala. sina lon tomo. sina ken ala lukin. sina pilin e supa lape sina. taso, sina sona ala e ni: seme li lon tomo sina. . .

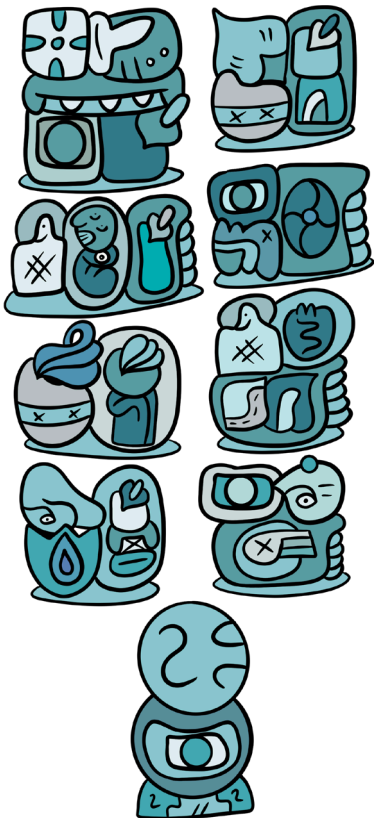

toki nasa
tan jan Alonola

tenpo kama la mi lon
jan li ken lukin e kon
telo kiwen li tawa anpa
palisa seli li lon supa

kasi kiwen li lon tomo
mi weka e suno
jan li jo e len suli
mi pali e moli

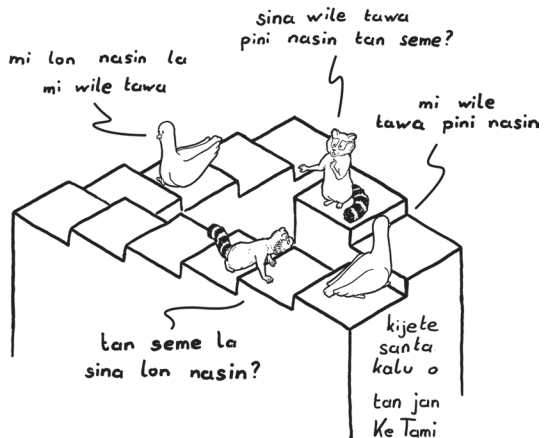
seme li mi?

mi ken
tan jan Alonola

kijetesantakalu o!
tan jan Ke Tami

jan pali

jan pi pali toki

jan Alonola
jan Ke Tami
jan Telakoman
jan Sose L-S
jan Nowa
jan Polo

jan pi pali sitelen

jan Alonola
jan Simo
jan Ke Tami

jan lawa

jan Eli
jan Sonatan

jan pi lipu lukin

jan Alonola
jan Simo
jan Eli
jan Sonatan

jan pali ante

jan Peja
jan Alonola

sina wile ala wile pali tawa lipu tenpo?

o tawa lipu liputenpo.org!

lon lipu ni la, sina ken lukin e ma pi mi
mute lon ilo Siko (Discord).

CC-BY-SA 4.0

lawa jo © 2021 tan jan pali pi lipu tenpo
copyright © 2021 by contributors of lipu tenpo

FAQ

Hello! Welcome to toki pona. Maybe you're new and want to know more about this unknown language. Great! This page will answer your questions.

What is Toki Pona?

It's a small and good minimal language. There are only 14 letters and less than 200 words. The Canadian linguist Sonja Lang created it in 2001. Now there already are thousands of speakers around the world.

Why would I learn Toki Pona?

Maybe you're fascinated by the possibility of describing the world using less than 200 words. Maybe you wish to talk to your friends without other people knowing what you're saying. Maybe you just want to boast of speaking many languages. There are different reasons for different speakers.

How can I learn and where can I use Toki Pona?

There is the official Toki Pona book (The Language of Good) by Sonja Lang and there is her brand new Toki Pona dictionary. There are also many free courses online. Furthermore, there are YouTube videos and Memrise courses. A very popular and old course was o kama sona e toki pona! A newer and up to date course is lipu sona pona. Toki Pona groups and learning resources are on our website:

liputenpo.org

If you want to join us, that's great!

ISSN 2752-4639

9 772752 463006